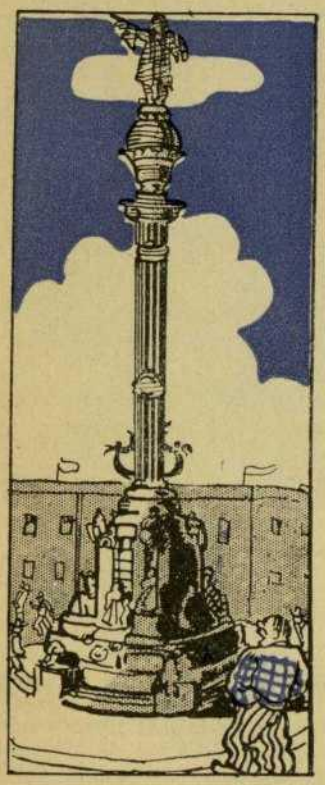
JORDI

SETMANARI INFANTIL

Any I ***2 agost de 1928***

Preu : 20 cèntims **Núm. 24**

– Vaja, què! Som o no som?
No dic que sóc l'home mosca?
Doncs, pujo fins a Colom!

– Què dimoni deu volê
aquest subjecte que puja?
Bé mostra prou bona fe!

– Senyor Colom! Què se'n va?
– Home! No creu que ja és hora
que em vinguin a rellevâ?

COSES DE TOT ARREU

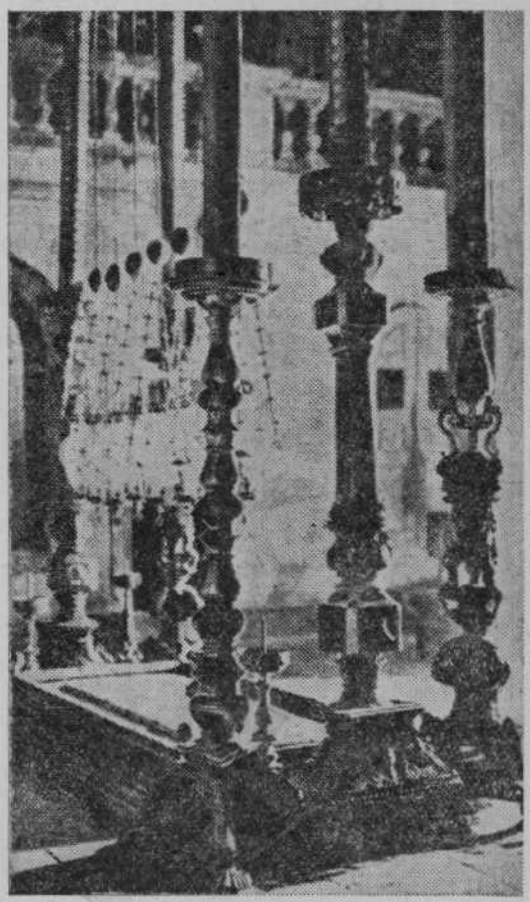
Les santes pedres del Gòlgota

JERUSALEM, la deïcida, mai no es llevarà de damunt el pecat afrós. Però mai tampoc cap altre poble serà tan misteriosament suggestiu com Jerusalem. I de la ciutat dels reis de Judea, les pedres millenàries més santes són aquelles que reberen la sang del Redemptor i on s'aixeca avui el temple del Sant Sepulcre.

Un escriptor català, Joaquim M.ª de Nadal, descriu la famosa Basílica, de la qual oferim diverses fotografies interessants, de la següent manera: "En entrar al temple es troba, en primer lloc, la pedra de la Unció: làpida de marbre rosat incrustada a terra i voltada de llànties, sobre

La Via Dolorosa, a Jerusalem

La pedra de la Unció

la qual Josep d'Arimatea i Nicodemus amortallaren el cos de Crist.

"A mà dreta, una escala de marbre sumptuosa, perillosíssima de pujar, pel desgast dels seus esglaons, condueix al Calvari. Dues són les capelles principals que s'hi troben la dels llatins, amb un altar de bronze, ofrena de Ferran de Mèdicis, duc de Toscana, obra del dominic Domènec Portagini, que indica el lloc en Jesús fou cricificat...

"L'altra capella, la del Nord, pertany als grecs i té per base la roca mateixa que sostingué la Creu del Salvador. Encara avui, a un costat de

l'altar, pot veure's una de les formidables esquerdes que es produïren "quan tremolà la terra i s'esberlaren les pedres..."

"En el Cor dels franciscans es venera la columna on fou assotat Nostre Senyor.

"Hi ha a l'església, un nombre grandíssim de capelles: la d'Adam, la de Santa Helena i lloc de la Invenció de la Santa Creu, la dels Improperis, la de Santa Maria Magdalena... Però la

El Gòlgota

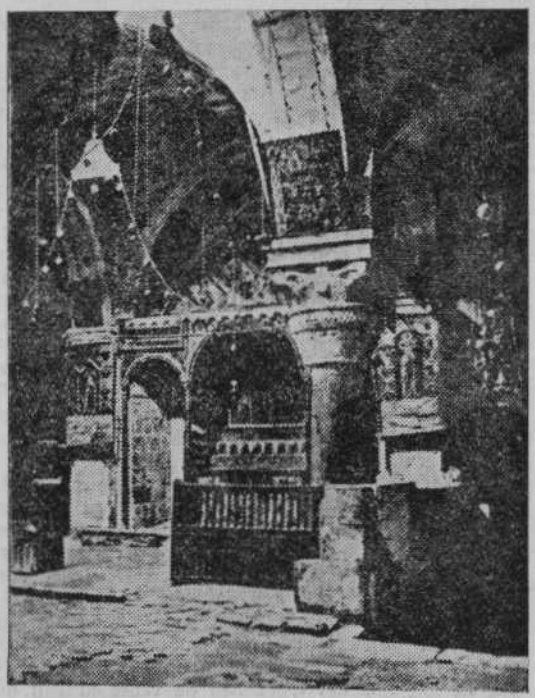
pietat religiosa es concentra especialment en la del Sant Sepulcre.

"Com en tots els sepulcres de l'època, consta de dos recintes: el primer, anomenat capella de l'Angel, és una mena de vestíbul construït damunt les despulles del primitiu, que fou destruït pels arquitectes de Constantí. És el lloc on l'Angel anuncià a les santes dones la resurrecció del Senyor.

"D'allí estant, per una porta de 1,33 metres d'alçada, s'entra a la cambra mortuòria, pròpiament dita.

Portal de l'església del Sant Sepulcre

Capella de Santa Helena

EL REI DE LA SELVA

I

Era el rei de la selva i se'n vanava...
Quí en força i en poder l'avantatjava?
Espolsava, per riure, la crinera
o tenia un moment de badallera
i ja estava la cort esporuguida
sense gosar a defensar sa vida.
Sols hi havia una bèstia en el reialme,
que escoltava els bruels amb força calma;
una moneta llesta
que no solia mai perdre la testa.
—Escolta, tu, paròdia de persona,
com és que no et faig por? Creus que una mona
pot fer cara a un lleó?
—La intel·ligència
dóna al feble mitjans de resistència.
Tu a mi te'm pots menjar. Tens bona tripa
i sé que amb una mona no es veu tipa
però som moltes mones a la terra,
perquè a totes poguessis fer-nos guerra.

"El conjunt de les dues cambres forma un petit edifici cobert amb marbres preciosos i que la pietat dels cristians ha exornat sumptuosament.

"L'obra de tantes generacions com han passat en el transcurs dels segles per aquest temple, ha deixat la seva empremta en aquest edifici, únic al món, amb una gran confusió d'arquitectures i d'estils; però la major confusió, és, encara, la dels ritus distints, que amb drets veritables o discutibles o solament per obra de la força, practiquen llurs cultes a l'interior d'aquell Sant Lloc. Llatins, grecs, armenis, siriacs, coptes, celebren llurs cerimònies que coincideixen, de vegades, a les mateixes hores i entorn dels mateixos llocs produint una mescla indescriptible, que deixa en l'esperit una pena profundíssima, en veure les terres consagrades eternament per la Passió de Crist, convertides en escenari de tots els cismes..."

Oh, com reviu la Tragèdia del Gòlgota en les pedres santes! Com s'hi endevina Jesús i com es refà l'escena del Sanhedrí!

Recordeu-la! Jesús està davant els seus jutges. Algú ha fet córrer la veu que Jesús té dit que derrocarà el temple i en tres dies el bastirà de cap i de nou. Jesús callà. El pontífex interroga altra vegada: —"Et mano que per Déu viu, ens diguis si ets el Crist, Fill de Déu." Entre la cridòria sura una veu d'eternitat que es clava a la terra com si portés la fixesa que tenen els astres al cel. Jesús ha parlat: —"Tu ho has dit: i àdhuc us dic, que des d'ara heu de veure al Fill de l'home assegut a la dreta de la potència de Déu, i que ve en els núvols del cel."

Contemplem a Jesús davant el Sanhedrí; el contemplem davant Herodes; el contemplem davant Pilat, passant d'una gentada a l'altra, com si ningú no volgués tacar-se per un avís diví, amb la cruel sentència.

El procurador romà, epicúric, comença a creure. El Reu, que proclama la suma grandesa, responent amb el silenci a l'acusació d'Herodes s'humanitza davant Pilat. —"Ets tu el rei dels jueus?" pregunta el Ponci. —"Dius això sortint de tu mateix o d'altres t'ho han dit de mi?"—respon Jesús. —"Sóc jo jueu? Els teus t'han lliurat a mi: què has fet?" —"El meu reialme no és pas d'aquest món: si d'aquest món fos, els meus servents bregarien perquè jo no fos lliurat als jueus; el meu reialme, doncs, no és d'aquí." —"Així, tu ets rei?" —"Tu ho dius que sóc rei. Jo per això he nascut i per això he vingut al món, per donar testimoni de la veritat. Tot aquell que és de la veritat sent la meva veu."

La veu de Pilat s'ofega entre la gernació: —"Jo no l'hi trobo crim de cap mena!", però l'onada de sang s'estén ja per la terra.

La Creu s'aixeca en l'esquerp Gòlgota. Entre les tenebres fulguren els ulls del Crucificat; la seva resplendència argenta el front de tres dones: Maria de Magdala, Maria Cleofàs, que integren la trinitat amb la Maria sola.

La darrera paraula del Fill de l'home ompla la terra: —"Pare, a les teves mans encomano el meu esperit..." I decanta la testa.

Tot el drama viu en el temple del Sant Sepulcre i en el cor de la humanitat. I hi viurà sempre.

FURÓ

—Sóc el més fort!
—Tu, fort? Per tu el pollastre!
Deixa que vingui contra tu un malastre,
i jo, la feble mona que rosega
només els cacauets que al bosc aplega,
podré molt més que tu!
—Fuig, desnarida!
El saber t'ha tornat molt presumida!

II

Féu un estiu feixuc, i una ventada
portà cap a la selva gran moscada;
i ja teniu al rei, sua que sua,
per matar-se les mosques amb la cua!
I era rei, i lleó! Tant se valia!
Aquest eixam de mosques que em tortura!
—Tu rai que ets fort! Qui el teu poder [detura?
Una mosqueta vil? Apa, decreta
que l'eixalin ben bé, per indiscreta!
—Oh, bé, si, tu ja ho dius! Qui me l'atrapa,
si de mes urpes llestament s'escapa?
—No ets el rei de la selva? No tremola
tota la cort davant la teva gola?
Au, empassa't les mosques!
—No! Em maregen
perquè quan les tinc dins, pessigollegen!
—Doncs, veus? Jo no sóc rei! Una humil [mona,
la paròdia que dius d'una persona,
que amb pòlvors de piretra i aigua clara

Per les mosques res val la monarquia!
I el lleó, empipadíssim, bruelava,
i ensenyava els ullals, i badallava,
però el mosquer, tranquil, com si tal cosa,
no deixava, per ço, de fer-li nosa.
Va enfellonir-se el rei de tal manera
que semblava ben bé una marmanyera,
cridant i bruelant... Tot endebades.
Les mosques eren massa entremaliades,
i d'un forat de nas a un cau d'orella,
i del morro pelut fins a la cella,
el desfici reial ja no sabia
com treure's de damunt la mosqueria.

III

La mona aparegué amb una xeringa.
—Què teniu, senyor rei?
—Què vols que tinga!
i una xeringa, et lliurarà la cara
i la resta del cos de la sutzura
de la mosca vehicle de malura.
I el rei, fou xeringat, i amb la bravada
veié morta ben tost la gran moscada...
Quina alegria el rei! Allò era viure,
i menjar sense por, i beure, i riure,
despullat de l'orgull de la reialesa
que s'havia trobat ben compromesa!

... ...

Per alt que pugis, ni per rei que siguis,
ni et creguis fort, ni dels més febles riguis;
una mosca indiscreta,
por fer-te la traveta.

CLOVIS EIMERIC

DEL FUM DE LA PIPA

La "Ploramiques"

Una vegada era una nena que tenia l'aixeteta del plor tan fluixa, que el més lleu disgust, la més petita contrarietat eren prou per fer-la arrencar en plor, com si li haguessin donat una forta pallissa. Veritat que les llàgrimes se li assecaven aviat, perquè no li sortien de més avall de la gorja, però el fet és que resultava francament amoïnosa. Ja li havien tret de motiu la "Ploramiques".

Heus aquí que, un dia, aprofitant la visita del senyor Bisbe al llogarret, els pares de la "Ploramiques" resolgueren que la seva filla rebés el sagrament de la Confirmació, a qual fi començaren per fer-li un vestit molt escaient, una caputxeta blanca com un glop de llet i uns esclopets vernissats de negre que relluïen gairebé tant com el sol.

La "Ploramiques" no cal dir amb quina alegria esperava la festa, és clar que l'alegria no la privava de plorar per no-res, de fer el botet per qualsevulla futesa, de vessar més aigüeta per aquells ulls blaus que semblaven un bocinet de cel ennuvolat a totes hores, que no plorava el reguerot de la raça sabatera! No hi podia fer més.

La seva mare la va avisar:

—Escolta, "Ploramiques": el senyor Bisbe, per confirmar-te, et donarà un copet a la galta que serà més dolç que una moixaina. Tu no facis pas morrets ni et posis a plorar, que Nostre Senyor no en vol de noies tan poc sofertes que es dolguin dels contratemps més xics!

La "Ploramiques", que en aquell moment tenia ganes de riure, va respondre seriosament:

—No que no ploraré!

I ho va dir amb un aire tan convençut, que la seva mare la va creure.

Va arribar, mentrestant, la diada de la Confirmació, i en el llogarret va haver-hi una gran festassa; anaren a rebre el senyor Bisbe, l'aposentaren amb tota dignitat i, per fi, l'acompanyaren a l'església, plena de gom a gom. Tot seguit tancaren les portes i la cerimònia començà.

La noieta ploranera, en guaitar la riquesa de llum de l'altar, els ornaments sagrats, la rútil magnificència de canelobres i daurats, es sentia quelcom corlligada i no plorava ni reia, estava abstreta.

Així que li arribà el torn i que la padrina, que era l'àvia, li posava la mà a l'espatlla, i que el senyor Bisbe aixecà la mà dreta, els dos dits estesos, la posà hieràtica, solemne i majestuosa, la "Ploramiques", esglaiada, trencà en plor, un plor baladrer, rampellut, com si tingués el dimoni dins.

La mare i la padrina cuidaren amansir-la prometent-li un covenet de joguines, però a la "Ploramiques" li anaven caient unes llagrimetes grosses com mongetes, i cada llàgrima, en tocar a terra, es convertia en una granota.

Així i tot, el senyor Bisbe la confirmà, i quan la "Ploramiques" va veure que no li havien fet cap mal, va deixar de plorar sobtadament. La rauxa era passada, però... allí restaven deu o dotze granotes saltant i ballant i fent un aldarull indescriptible i atabalador.

El senyor Bisbe, en veure aquelles bestioles, les féu foragitar de l'església, però no fou necessari, car seguiren, sense parar de fer escàndol, la petita "Ploramiques".

Quan aquesta, que s'esverava de tot i que fins li feien por les inofensives pasteretes, es veié seguida pel ramat de granotes, es posà a cridar, i a córrer. Però les granotes la seguien amb una velocitat insospitada.

Acovardida, la "Ploramiques" s'arrecerà a les faldilles de la seva mare, la qual prou esquivava les granotes, però no en sortia. Plena de por, la ploranera recorregué al seu recurs definitiu: les llàgrimes, però com que cada llàgrima se li tornava una granota, com més plorava, més granotes.

La seva mare, vinga dir-li:

—No ploris, nena, que a casa s'omplirà de granotes!

A raig fet plorava la "Ploramiques" i els camins que seguia amb la seva mare s'anaven omplint de granotes cantaires, que no paraven el seu "rac-rac" enfadós.

Amb penes i dolors arribà la noieta a casa se-

va, sempre voltada de granotetes que botien com si fossin pilotetes de goma.

Va posar-se al llit, boca terrosa i ben tapada de cap per no sentir el terrible "rac-rac", però en tota la nit no pogué dormir.

Així i tot, va guardar-se de plorar més. Tenia por que fins el llit se li omplís de granotes.

A l'endemà, en llevar-se, demanà l'esmorzar, però no estava. Els altres dies, l'espera li costava un plor; aquell matí no va plorar. Després marxà cap a l'escola. Tots els dies de l'any, plorava en sortir de casa per anar a l'escola, però aquell matí no va plorar. Tornava a casa, plorant perquè deia sempre que tenia gana. Aquell migdia no va plorar... Tenia una gran basarda de criar més granotes amb les seves llàgrimes.

I tant va persistir, que ja mai més no se la va veure plorar per una dolor que no fos veritablement digna de les llàgrimes.

En quant a les granotes, les llançaren a un enxub del poble. I encara cada estiu hi canten. Però la "Ploramiques"... ja no plora.

La pluja de sang

Heus aquí que, una vegada, pels anys de la vellúria, en què tantes coses estranyes passaven pel món, hi hagué una pluja de sang que envermellí tot el reialme del rei Panotxí. Sort que no va durar gaire.

Com és de suposar, els savis hi van tenir que dir. Després de molt estudiar, trobaren en els llibres màgics que la pluja de sang era senyal que Déu volia castigar-los per l'oblit en què el tenien, i que el càstig vindria per la mà d'un infant que naixeria amb el cos d'home, però amb facultats de serpent.

Penseu les mares d'aquell temps quines angúnies! El rei Panotxí mateix va rebre el present d'un fill que va fer-li la seva muller, amb una mala cara, que ningú no se'n sabia avenir, car era home que volia moltíssim als seus fills.

Tot era pesar i sospesar criatures, però de petit, feia de mal endevinar quin hauria d'ésser l'hereu de la malastrugança, de manera que cada mare temia que el seu fill fos el càstig promès, apart que totes tenien por que el dissortat que portés damunt la maledicció terrible fos sacrificat en ares del bé dels altres.

Però el pes no tenia cap virtut aclaridora. Uns pesaven més, altres menys, i com que ben mirat no hi havia cap pes igual, provaren un altre sistema: el de fer bavejar totes les criatures i analitzar la bava, per si portava cap mena de verí.

Els savis no es donaren un punt de repós fent escorcolls, i ja no mancava més que el fill del rei, contra el qual ningú no hauria gosat a sospitar. Però la llei era llei per tothom, i la bava del fill del rei fou degudament analitzada. I el que són les coses; encara no va tocar els reactius, la bava va començar a llançar espurnetes de foc que allà on tocaven deixaven senyal.

No fou precís cap altra prova, i el rei, amb molta pena, resolgué que el seu fill fos degollat.

La mare, naturalment, més amorosa que el seu marit, ultra plànyer-se del fat, volgué aconseguir dues coses: que el fill no morís i que la seva bava esdevingués gens perillosa. Consultà el cas d'amagat amb els savis, i aquests no trobaren altra solució que portar la criatura a una illa deserta, on es criés a la ventura.

Així fou fet, totjust començà a córrer de quatre grapes, que ja podia valer-se gairebé per si ma-

teix, i el reialme restà tranquil per una llarguíssima tongada.

Mes, heus aquí que, vinguts de qui sap on, entraren en el reialme una colla de lleons que amenaçaven entafurar-se per la ciutat i no respectar ni persones ni bèsties, tan afamats venien. El rei va armar l'exèrcit, però aquest fou impotent davant del ramat que escometia ferotgement i ja eren moltes les víctimes, quan la reina mare va recordar-se d'aquell fillet que seguia a la illa, tan fort i valent, que prop d'ell no hi podia viure cap mena de cuca fera: les enverinava totes.

Una nit va confessar a l'espós que el fill vivia i on era confinat. El rei, sobtat, va perdonar l'engany i consentí que uns missatgers correguessin a cercar aquell fill mal-fadat.

El minyó rebé l'ambaixada sense cap mirament.

—Digueu al rei què em dóna per paga! Per sortir de la illa, vull un premi sense parió... Ell que el triï.

Retornaren a palau els missatgers i exposaren el desig del minyó.

—Digueu-li que si vol la meitat del reialme, serà per ell!

El minyó no acceptà.

—Bé prou que en tinc de terra! Vull una cosa que jo per mi sol no em pugui proporcionar!

—Si el rei tingués una filla, us l'oferiria, però no en té...

—Tampoc li voldria. En sortir pel món, bé prou que en trobaré de dones si en desitjo. Una cosa que jo no pugui haver. Que estudiïn els vostres savis, que al capdavall, no tenen pas cap altra feina!

Els estudis, tal com demanava el minyó, foren fets, però el temps colava, i els lleons feien les seves malvestats, i tot el reialme era un clam, a despit de no haver caigut cap pluja vermellosa.

El minyó rebé una nova ambaixada:

—El rei està disposat a donar-vos la corona, però, aneu, salveu els ciutadans de les terribles feres!

—Vull més encara!

—Més encara?

—Doncs, digueu clarament quin és el preu que desitgeu cobrar per vostra gesta...

—Una cosa només... Que em doneu un pare i mare, que és l'únic bé que em fa goig del vostre reialme. Digueu-ho així al rei i a la reina.

Els missatgers trameteren als reis la petició estranya del minyó.

Tothom va fer-se creus d'aquell desig estrany.

—Quina ximpleria! Ço és que no vol servir-nos, que té por!

El rei i la reina comprengueren, però, el desig de l'home verinós i ells mateixos, amb tota pompa, l'anaren a cerca a l'illa, resolts a reconèixer-lo per fill i a tenir-lo prop, si feia bondat i els treia del gros perill en què vivia el reialme.

Foren ben rebuts pel minyó, qui, tot sovint, menjava cascalls i altres plantes amb veritable delit.

—No volies un pare i una mare? Nosaltres t'ho som, fill, només que ens espanta el teu verí... Vina, però, als nostres braços...

El minyó els contemplà amb llàgrimes als ulls:

—I em fareu un petó?

Tremolaren els pares, car temien el verí, però no gosaren negar-se al desig natural del fill, el qual, plorant ja, francament, d'alegria, els digué:

—Petonegeu-me sense por, que contra el verí hi ha la triaga, car per això menjo les herbetes que em curen del meu mal!

Els reis el petonejaren de cor, que el minyó es fonia de tan dolcíssim plorar.

—Vaja, anem, que jo lliuraré el reialme de cuques-feres!

I tots emprengueren el camí del palau reial, on entrà el minyó entre grans lluminàries, car ja havia corregut la vella història i tothom sabia que el minyó-serpent era el fill del rei.

Tot seguit, ben armat, com pertocava a un príncep, eixí al camp per on corrien els lleons, als quals reptà, llançant-los escupinades verinoses, tan mortals, que no va restar cap lleó que no morís entre dolors que esfereïen.

Lliure el reialme de l'assot, el minyó disposà que per tot es plantessin plantes sanitoses i restà al palau prop dels seus pares, que ja li havien perdut la por.

I el jove encara fou feliç malgrat el seu defecte, perquè se l'havia corregit mercè a la triaga, qual cosa vol dir que les pitjors inclinacions poden ésser millorades i corregides amb la triaga de la bona educació.

(Segueix a la pàg. 10)

EL RATOLÍ

EL QUE DIUEN LES BESTIOLES

On vares néixer? En el bagul d'una minyona no gaire endreçada. En el bagul hi havia un forat. Per aquell forat vaig veure el món... i res, a escampar la boira!

On vares aprendre les beceroles? En els llibres de la biblioteca de l'amo de la casa. Que me'n vaig empassar de lletra! A mi la saviesa, però això, ja em ve de família!

Quan vares començar a fer la viu-viu pel teu compte? En descobrir el primer formatge! Aquella oloreta temptadora se'm posà al nas i no l'he poguda oblidar mai més. I les vegades que m'he ficat dintre unes sabates, enganyat pel record!

Quins són els teus amics? No en tinc gaires. Qui té amics té fatics... Ja sabeu allò que li passà a aquella parenta meva que escombrava l'escaleta! Sol, sol i en un rebost ben proveït, si és possible!

Quins són els teus enemics? Els gats i els "fox-terrier". Creieu que són unes males bèsties! El gat, amb el seu posat nyeu-nyeu, que sembla que no hagi trencat mai cap plat ni cap olla, no ens deixa pas sortir del cau... També hi ha algunes mestresses de casa, que ens paren enginys per tal d'agafar-nos. Si no fóssim tan golafres ens estalviaríem molts trenca-colls. Ens agrada tant la cansalada! I el formatge!

Quina és la cosa que més t'agrada? Són tantes les que m'agraden! Fins els ouets de colom i tot! Res, sóc llaminer! També em plauen els recons de la roba bruta, dels llibres empolsinats, de les viandes mal tapades... La manca de condícia és la meva fada protectora.

Quina és la cosa que més t'empipa? Que el meu nom el facin servir per a batejar aiguardentot... Uix! "Mata-rates"! Vés si no són ganes de molestar! Ultra això, que als lladregots els diguin "rates"! Ells podrien treballar! Però, nosaltres, quina feina podríem fer i qui ens voldria a treballar?

Quin és el teu desig més ardent? Ésser escriptor, periodista, autor dramàtic! Regirar en la ciència aliena, extreure'n el suc, i fer llibres nous! Estrafer les grans obres! També m'agradaria fer música! Recollir temes melòdics, agrupar-los, mesclar-los i esdevenir geni! I voldria dibuixar, pintar, ratejant entre pinacoteques, fins aconseguir que em prenguessin per un gran artista! Hi ha tants d'homes que s'han fet famosos amb una feina semblant! Com que per les rates d'art no hi ha rateres!

El mentider i el coix

Heus aquí que, enllà d'enllà, on els bous tenen més gènit i el vi dóna més boires, hi havia un home que no podia admetre que a ningú li hagués passat cosa en la que ell no hi hagués estat present, o n'hagués estat actor.

Que un contava una desgràcia? En Figassot—que així es deia el subjecte alludit—o bé "hi era", o bé havia portat a la víctima al dispensari, o bé havia parlat amb el jutge, i més d'una vegada se li havia escapat de dir que el mateix mort li havia contat.

Que algú recontava un cas estrany? Era segur que a En Figassot li havia passat alguna cosa per l'estil. No hi havia fet al món, del qual ell no en tingués alguna cosa per dir.

Els que no eren gaire aficionats als empescaments d'En Figassot, deien d'ell que era un mentider; els que tenien un tarannà semblant al seu, més tovassos, asseguraven que no era més que una mica viu d'imaginació. Fos el que fos, el cas era que calia posar en quarantena tot el que explicava En Figassot.

Aquest anava al cafè, car en una terra on el sol hi bat sense cortinetes, fa de més bon tombar-se a l'ombra del que la gent que no hi viu pogués mai creure. I en el tou de l'encoixinat, entre glopet i glopet d'aigua amb xicòria, En Figassot era l'heroi de qui-sap-les fantasies.

I se l'escoltaven de gust, si no per creure'l, per embadalir-se amb les seves falòrnies inexhauribles, i trascanar-les després en les tertúlies amigues.

Només un oient tenia En Figassot que li mostrava manifesta tírria. Ja podia contar la cosa més humil i raonable, que l'oient, el senyor Canyetes, havia de fer-hi una ganya, un gest de dubte, i acabar per dir: "Bola va!". Convingueu en què n'hi havia per ferir-se!

Sort que En Figassot tenia sempre la contesta a punt: —Ço que vostè em diu, ja m'ho havia dit un altre, i va haver de rendir-se a l'evidència cada vegada que va voler comprovar la veritat de les meves paraules!

I no hi havia manera de què quedés malament davant de la colla!

Però tot ve un dia que s'acaba. L'oient, que era coix, proposà un dia en què es parlava d'apostes originals, de jugar contra En Figassot, a veure qui donaria el volt a la població amb menys estona, si el mentiderot o bé l'esguerrat.

En Figassot, que s'havia vantat de cama-llarg, se'n va riure del coix: —Ves! Apostar amb mi, un home que, en caminar, a cada passa sembla que vagi a seure!

Així i tot, es formalitzà l'aposta i només es convingué en què En Figassot faria la volta per la dreta, i el coix, el senyor Canyetes, per la banda contrària, a fi de no trobar-se junts i no fer-se cap traveta.

Varen eixir del mateix cafè, cada u pel seu cantó, però mentre En Figassot, tranquil per la seva seguríssima victòria, sortia a bon pas, però fent estació a cada casa de begudes, i pel trànzit n'hi havia tantes com establiments; el senyor Canyetes, seriosament, amb els testimonis de la seva volta, entrava al primer cafè que li venia a tomb, es treia un plànol de la ciutat, l'estenia a terra greument i començava a donar el volt, petjant amb tota cura la línia que assenyalava els límits.

Fet el tomb fantàstic, tornaren tots al cafè de l'aposta a esperar a En Figassot, que una hora més tard es presentava, amb el cos blincadís del pes que portava al cap i de la fluixedat de les cames, però segur de guanyar. El seu astorament en veure ja de tornada al senyor Canyetes, el seu rival mofeta, no pot contar-se.

—Vostè aquí!

—Ja fa prop d'una hora!

—Impossible! No m'havia passat mai!

—Grat sigui a Déu!—féu, respirant amb satisfacció, el senyor Canyetes.

I va fer-se famós el fet de què a En Figassot hi hagués hagut, a la fi, una cosa que "no li hagués passat mai".

CLOVIS EIMERIC

nyor Martí Roses i un notari, la policia es presentà portant detingut a En Ferran.

—Hola, escàpol! Creies que el teu oncle era tan inepte, que no sabria trobar-te? Vina, no siguis nen... Una nit de vetlla, dóna prou temps per a reflexionar. No et servo rencor i en prova d'això, vaig a donar-te una gran nova: l'Aurea t'estima... Sí, no et tornis vermell... L'Aurea t'estima, perquè ella m'ho ha confessat... Per altra part, la Nuri no et vol. També la pròpia interessada m'ho ha confessat... En quant a mi... Oi que no n'has de fer res d'allò que passa pel meu cor? Sàpigues només que us deixo en llibertat a tu i a l'Aurea... Si ets capaç de fer-la feliç, pren-la per muller! El senyor Roses m'ha promès donar-te mil pessetes de sou al mes, si compleixes els teus deures de passant actiu i intelligent... Decideix-te aviat, perquè la Nuri i jo ens anem a Suissa...

En Ferran caigué de genolls davant el seu oncle.

—Aixeca't, beneit, que tots els joves sou més covards pel bé que pel mal!...

—Em casaré, oncle—digué, commogut, En Ferran.

—Perfectament... Escolta... I el brillant?

—L'he venut aquest matí per tal de procurar-me mitjans...

—I quan te n'han donat?

—Quinze mil pessetes.

—Te n'han robat cinc mil. No hi fa pas res. Crec que amb aquest diner en tens prou per a parar una casa modesta a l'Aurea. Les despeses de la boda corren de compte meu. Durant els preparatius pots viure a casa. Ara, el dia que et casis, te'n vas a viure la teva vida... M'entens?

Dos dies més tard, En Blai i la Nuri, marxaven amb el servei cap a Suissa, restant en el palau En Ferran i un criat.

El jove passant havia ja parlat amb l'Aurea i no cal que us digui l'encís d'aquella entrevista plena de llàgrimes i plans per l'esdevenidor.

En Ferran tingué ocasió de saber a casa d'En Martí Roses que cap ruïna amenaçava al seu oncle, la qual cosa li féu veure amb més tranquillitat les contingències futures i al cap de tres mesos, es casaren els dos joves, anant a viure en els voltants salubres de la Font d'En Fargas, una de les barriades més belles de la capital.

El dia de la boda reberen els nuvis una feliciació per telègraf. Era d'En Blai i la Nuri, que els saludaven afectuosament.

Un any més tard, dia per dia... Capricis de l'atzar!... En Blai i la Nuri felicitaven personalment als dos casats, en lliurar-los-hi cerimoniosament un marrec ploraner, pronunciant les paraules de consuetud:

—Moro ens l'emportàrem... Cristià us el tornem. Es un nen, igual que el cor!

I l'Aurea omplí de petons, deixant-lo en la seva falda, aquell cristià incipient.

En l'actualitat s'aixeca un palau a la Font d'En Fargas, un gran palau. Crec que tots els parents d'En Blai viuran junts, fins que Déu disposi la seva darrera separació en la terra.

FI

—No ho sé... Això és cosa d'En Baldragues, que té l'encàrrec de recollir les localitats.

La frescoreta de la nit asserenà quelcom els esperits i conversant de petites coses, acompanyaren tots a l'Aurea a casa d'ella convenint que passarien a recollir a ella i a la seva mare.

Els altres arribaren a casa d'En Blai, on ja esperava el senyor Baldragues, mostrant a la destra un paper:

—Ja tinc la llotja! Us portaré al Tívoli, on veureu una joia musical...

Com tots o gairebé tots—En Blai era una excepció—tenien l'esperit lliurat a greus meditacions, no feren cas del vell manefla, que anava dient-se per dins:

—Veiam quina cara farà En Blaiet quan vegi "Doña Francisquita"!

CAPÍTOL XV

"DOÑA FRANCISQUITA"

L'Aurea entrà a casa seva abatuda, desfeta. La senyora Tecleta comprengué que a la seva filla li passava quelcom d'extraordinari:

—Noia, què et passa?

Per tota resposta, l'Aurea es llançà als braços de la seva mare.

—Que t'has barallat amb el xicot?

—Pobre oncle! És més bo que el pa!... Sóc jo la dolenta!

—Però, Aurea, explica't! Què has fet?

—Res de mal, si no és mal enganyar-se una sense voler...

—Bé, conta, que amb mitges paraules i gemecs no hi ha manera d'aclarir res!

—Ai, mare, que m'estic adonant que no estimo de tot cor a l'oncle Blai...! És a dir, sí, el vull, però no el vull!

—Jesús! Calma't! No dius més que nicieses! El vols? No el vols? Quina complicació!

—Sí, l'estimo, però... també estimo a En Ferran!—acabà, per dir, l'Aurea en un esclat.

—Valga'm Déu! M'ho vaig témer sempre! Però filleta... Tu saps el que't dius?

—No, mare, no ho sé, perquè tampoc sé que és allò que em passa per dintre meu.

—Abans que tot, calma't!... Més val que ara t'adonis de certes coses, que més tard. Avui potser encara tinguin adob, que més tard no en tindrien... Ara sopa. Després de sopar prendràs una tassa de valeriana...

—Hem d'anar a teatre... Ho vol En Blai...

—Què hi farem! Alabat sigui Déu! Anirem al teatre, però sopa i ver-me contant les teves penes...

Així ho féu l'Aurea. Atropelladament, sense cap ni centener, com solen ésser sempre les confessions sinceres, exposà la seva topada amb En Ferran. les paraules acusadores d'aquest, la ruïna de l'oncle Blai...

—Què em dius, nena! Si no ho puc creure! Arruïnat En Blai!

—Sí, mare... Així m'ho ha dit En Ferran... I per això m'ha confessat el seu amor...

Ai, quin embolic, quin embolic, Senyor! En Ferran que no vol a la Nuri més que pel seu diner... La Nuri, segurament, no vol per altra cosa a En Ferran... En Blai deixant de nedar en or... i aquesta adonant-se ara que En Blai és vell... Perquè aquesta és la veritat i no altra... Sembla el joc dels disbarats!

—És que jo estimo a l'oncle Blai!

—Sí, ja t'entenc! Vols a l'"oncle" Blai, però per marit t'estimes més al "cosinet" Ferran... En Blai com a "oncle" fa bon paper... Si ja li ho vaig dir i no volgué escoltar-me! Bé prou em vaig escarrassar dient-li que li convenia una dona feta, així, de la meva edat!... Concretem, nena... En Blai sap que estimes a En Ferran?

—Res... Ni sospita tan sols... La Nuri, en canvi, ja no sembla que visqui tan refiada...

—És que les dones tenim més bon nas que els homes per aquestes coses del cor... De manera, que no hi ha hagut topament... I que aquesta nit anem al teatre...

A les deu de la nit, uns trucs a la porta del carrer, els advertiren la presència d'En Blai. Davallaren les dues dones, amb el cor quelcom lligat: la senyora Tecleta, pel tomb que prenia el cas; l'Aurea per la por de tenir prop a En Ferran.

Rebé una sorpresa agradable. En Ferran s'havia quedat a casa. Tenia de presentar-se en el seu despatx a les nou del matí i no volia perdre la nit. En realitat, sabia la funció que feien aquella nit al Tivoli i temia allò que pogués passar... El seu cas i el de l'Aurea era tan parió al de "Doña Francisquita", la bella comèdia lírica del mestre Amadeu Vives!

L'Aurea respirà més lliurement.

En arribar al teatre l'obra començava. S'iniciaven les combinacions de "D.ª Francisquita" per apoderar-se del cor de "Fernando"... També era casualitat que el personatge encarnat pel tenor es digués Ferran!... Fingint d'estar enamorada del vell "D. Matías". El senyor Baldragues, a cada picardia de "Doña Francisquita", contemplava el semblant de l'Aurea i migreia.

—Ja podies haver triat un altre teatre!—murmurà En Blai, a cau d'orella del senyor Baldragues.

—Però si és l'obra del dia! Una meravella de lletra i música!

—Mira: amb una obra menys bonica m'hauria conformat!...

—Dispensa, però és que jo no sabia l'argument. Només sabia que tothom feia elogis d'ella i no m'ha preocupat res més...

—Sí, oi? Et sembla decent això que fa aquesta noia burlant-se de l'amor lleial i honrat de "D. Matías"?

—Home! És que "D. Matías" és molt vell!

—Ningú no és vell mentre té el cor jove!

—Sí, però el cor no es veu... L'únic que ressalta són les arrugues de la cara!

En Blai, involuntàriament, es passà la mà per les galtes.

—No sempre es veuen les arrugues...

CAPÍTOL XV

DOLÇ EPÍLEG

L'endemà, En Ferran, ple d'escrupols, respecte al seu pas del dia abans, volgué parlar seriosament amb el seu oncle. Estava disposat a marxar de la seva terra si precís era.

L'oncle dormia. Resolgué escriure-li, i així ho féu, amb molta serenitat:

"Estimo a l'Aurea i li ho he dit, però ella, segons sembla, és a tu a qui estima... No la blasmo ni discuteixo els seus actes, oncle. Però com que ultra això, donada la teva situació econòmica he d'ésser-te una càrrega, malgrat l'empleu que em proporcionares, he resolt d'allunyar-me de vosaltres, possiblement per sempre. Me n'aniré a Amèrica. A Buenos Aires tinc un amic que féu diners; li diré que m'ensenyi el procediment... No me'n vaig odiant-vos, ans al contrari, desitjo que sigueu feliços. En quan a la Nuri, no la vull enganyar innoblement. No l'estimo. Tampoc crec que el seu amor per mi sigui una cosa massa fonda... Protegeix-la si es casa, que la pobre no té cap culpa de les meves caparrades... I per final, un consell: allunya al senyor Baldragues. És un gos que s'està tornant rabiós... Sense ell, potser jo no m'hauria enamorat tan bojament de l'Aurea... Adéu!"

Deixà la lletra a un criat per tal que la lliurés a l'oncle i eixí. Anà al despatx d'En Martí Roses, però pretextà una ocupació greu i marxà tot seguit.

El lletrat féu una mitja rialla:

—Aquests minyons estan plens de vicis... Qualsevol els disciplina!

En Ferran s'adreçà al Passeig de Colom i cercà una agència de passatges... Quin contratemps! Tardaria uns dies a sortir vaixell per Centre-Amèrica. Cansat de donar voltes per la ciutat, anà a hostatjar-se a un hotel proper al mar. No volia tornar a casa l'oncle.

Tenia poc diner, però portava un gros brillant, pel qual un joier li'n donà quinze mil pessetes... Podia embarcar tranquil·lament i veure a venir de lluny les coses.

A migdia, En Blai es llevà i obrí la lletra. Li causà una profunda sorpresa. Comprengué la delicadesa d'En Ferran i l'Aurea, tan en mantenir aquesta davant el jove la paraula donada, com el minyó en retirar-se per no ésser una nosa.

No el preocupà l'anunci de viatge. Sabia que no sortia vaixell per a l'Argentina... Es limità a cridar per telèfon al cap de policia, gran amic seu, i encarregar-li la detenció del jove.

Dinà amb la Nuri, sense que els dos fessin allusió als fets passats.

—Escolta, Nuri... T'agradaria veure Suïssa?

—Molt!

—Doncs, apa, prepara les maletes per a sortir tan aviat com poguem.

A la tarda, en acabar de despatxar amb el seu advocat se-

la vaig escoltar, perquè el meu cor, enriallat, encara no sabia re de passions ni d'enyoraments.

—Vina, doncs, al meu costat, Tecleta... Potser tu hauràs estat la més sincera, la més mereixedora del meu afecte... I jo que he viscut tan apartat de tu! I tu, Baldragues, el més obligat, el que menjava el pa a casa, traïcionar-me!

—Si tu mateix t'enganyaves, com volies demanar-li fidelitat al gos!—declarà irònicament, En Baldragues.

—Ves-te'n d'una vegada! No et vull tornar a veure més... El meu caixer et passarà una renta tots els mesos, perquè no et moris de gana, però no tornis a posar els peus en aquesta casa! I tú, Aurea, què vas a fer?

—Morir-me—respongué esclatant en sanglots.

—Filla meva!—exclamà la senyora Tecleta, abraçant-la—Això mai! Aquí tens a la teva mare... Tornem a casa... Si En Ferran et vol, que vingui a cercar-te... Us estimeu? Caseu-vos! Mai havia sobrat el pa a casa i vaig ésser ben feliç amb el teu pare... Anem...

La Nuri s'atansà a l'Aurea, amb certa timidesa:

—T'he fet mal de moment, però potser t'he posat en el camí de la felicitat... Jo tampoc estimava a En Ferran... Cert que m'havia anat acostumant al seu tracte, però el meu cor, vençut l'accés d'amor propi, resta fred com sempre...

L'Aurea abraçà generosament a la seva cosina.

—Parles santament... Potser això que tan dramàtic ens semblava, hagi estat saludable per a tots...

Aprofitant la calma, el senyor Baldragues, eixí, ventant un cop de porta.

La Nuri somrigué:

—No perds res, oncle... Jo, si vols, et seré el gosset que et faci companyia... I tu, Aurea, com que l'oncle és bo, encara que hagi volgut fer una calaverada, no perdis l'esperança d'ésser feliç amb l'home somiat... Tu en treuràs més partit que jo, perquè tu el vols, i el teu caràcter s'hi avé més. Ultra això la ruïna de l'oncle és una farsa trenada per mi, per provar si m'estimava En Ferran...

En Blai protestà.

—No, no... En Ferran farà allò que més li convingui de fer, però que no compti per a res amb la meva butxaca... Després que em pren la meva darrera ilusió, estaria bé que li posés a la porta i amb tots els honors! Si vol, que treballi per ell i per mantenir la dona! Jo vaig guanyar molt diner, però vaig deixar l'amor per darrera hora! Que obri com li sembli, però que ell mateix es desempallegui de tot!

En Blai, dolorit, quebrantat, perquè el cop havia estat duríssim, posà fi a l'escena, acomiadant a l'Aurea i a la senyora Tecleta:

—Tingues cura de l'Aurea, Tecla, i no et preocupis de diner per vosaltres; tu, Aurea, segueix acabant-te l'eixovar, perquè jo arribaré fins a pagar les despeses de la boda... Ara, una vegada casada, prou! Vosaltres ja us espavilareu!

—És que aquest actor es caracteritza molt malament... "Don Matías" no disposa d'un barber tan traçut com el teu!

—Baldragues!—féu, amb visible irritació En Blai, mirant enfurit al seu company. Després es tombà vers l'Aurea que seguia amb viu interès les incidències gracioses de l'obra:

—No trobes que és molt falsa aquesta obra, Aurea—preguntà.

L'Aurea, distreta, sense apartar la vista de l'escenari, murmurà:

—No hi entenc, però la trobo molt divertida!

El vell enamorat es mossegà els llavis, mentre el senyor Baldragues li donava un cop de colze molt significatiu. Ferit en el cor, En Blai insistí:

—Et sembla bé que aquesta noia capriciosa enganyi miserablement l'afecte d'un vell respectable?

—No... Hauria de dir-li francament: Perdona el meu engany, Blai...

Un pessic de la senyora Tecleta i l'alarma d'En Blai, feren comprendre a l'Aurea el perillós lapsus sofert.

—Vull dir "D. Matías"... "Perdona, però jo a qui vull és a En Ferran..."

La Nuri s'extremí al seu torn, i en les seves mans ressonà un lleu cruiximent, com el d'una fusta que s'estella.

—Quina poca traça tinc! Té! Ara acabo de trencar el ventall!

L'Aurea es tornà vermella com una rosella. Què havia dit? En Blai, però, no hi parà esment.

—Tens raó, Aurea. "Doña Francisquita" fa mal en encoratjar les ilusions del vell... Jo, en el cas de "D. Matías"...

En aquest punt, fou En Blai qui es deturà, temorenc de dir una inconveniència.

El final del primer acte, amb els picaments de mans de la gernació desvià aquell joc d'equívocs.

El segon acte desplagué més encara a En Blai. Només quan "D. Matías", ple d'amor paternal, lluità amb l'adversari del seu fill, aplaudí el gest.

—Veieu? Això està bé! No faria jo menys per En Ferran...

Callà novament, embadalit.

El tercer acte, indignà profundament a En Blai.

—Quina ximpleria la de l'autor! També hauria pogut acabar més humanament l'obra! Per què "Doña Francisquita" no podia haver-se enamorat de "D. Matías"?

Ningú es dignà tornar-li resposta. La senyora Tecleta dormia. O ho feia veure. La Nuri pensava en què els seus pressentiments es complien, en què s'interposava definitivament entre ella i En Ferran, quelcom més que l'ombra de l'Aurea. El senyor Baldragues començava a penedir-se d'haver triat aquella obra.

Tan exaltat estava En Blai, que parlava ja en veu alta, sense preocupar-se dels espectadors dels seients del costat que li imposaven silenci amb una severa repulsa.

—L'obra no havia d'acabar així! Jo, de "D. Matías", esllomo a la mare, a la noia, al galant i aquest brètol de Cardona que tot ho complica!

La repulsa anà creixent, amb aire de gresca. I Déu sap les pro-

porcions que hauria près, si no arriba a baixar amb oportunitat el teló.

I mentre tots aplaudien, i, molt especialment l'Aurea, enardida, En Blai es posà a xiular amb totes les seves forces, provocant una reacció d'aplaudiments a tot el teatre.

En Blai, amb els ulls fora del cap, panteixant d'ira, perduda la noció del lloc, s'encarà amb el públic que aplaudia i escridassà roncament:

—Imbècils!

Diversos senyors, amb els bastons en l'aire, s'atansaren a la llotja. En Blai anà per agafar una cadira, però l'aguantà el senyor Baldragues. L'Aurea apretà el braç d'En Blai:

—Per l'amor de Déu, Blai, no facis cap escàndol!... Anem!

La Nuri assistia a l'incident, impassible com una esfinx.

Eixiren tots voltats per la malsana xafarderia del públic intrigat:

—Aquell senyor sembla que s'ha tornat boig!—deien aquells qui presumien de més ben enterats.

En Blai, En Baldragues i les dones, pujaren a l'automòbil que en pocs segons els portà a casa En Blai.

Pujaren al saló per disposició d'En Blai que en la seva cara lívida i desencaixada, mostrava l'accés de ràbia que el dominava.

Apenes en el saló, mentre la Nuri es deixava anar damunt un sofà, amagant la testa entre coixins, En Blai, dret, interrogà amb veu terrible al senyor Baldragues:

—Escolta, tu, miserable peter... Vols dir-me quin pla t'has proposat, portant-me a veure aquesta farsa immunda i fent que hi portés a aquest àngel d'amor, a l'Aurea—i atansant-se a la noia, la portà castament als seus braços, decantant-li el cap vers el seu cor—, ànima de la meva ànima, única llum dels meus ulls...

—Creu que no em guià cap mal propòsit...—digué En Baldragues mig esporuguit.

—Mala vibria! No menteixis! Des que et vaig confessar el meu amor per l'Aurea, la teva conducta ha estat deslleial amb mi... i l'Aurea. Ho tens entès? L'Aurea no és "Doña Francisquita", canalla! L'Aurea és la pau, és la meva joventut que torna!

—No m'insultis... Et dono paraula per segona vegada que jo...

—Calla i ves-te'n del meu davant, que et tenia per gos i ets un llop... En lloc d'encoratjar aquesta xicota, has volgut fer-li tastar el fruit amargueiant d'aquesta comediota indecent... Aurea, Aurea meva, que em deus tenir per cec o per boig! No sóc ni una cosa ni l'altra... No sóc més que un home enamorat tardanament... Però tu em vols, Aurea, tu m'estimes, tu estàs per damunt de tots els prejudicis! Ultra això tu no tens un Ferran...

La Nuri s'aixecà com si estés moguda per una molla invisible:

—Pas... Vull ésser escoltada també! Sí, l'Aurea té el seu Ferran!

L'Aurea, groga com la cera, llançà un crit d'angoixa:

—Nuri!

En Blai, separà del seu pit a l'Aurea, agafà la seva testa i la contemplà amb fixesa:

—Que tú tens el teu Ferran! I qui és? M'enganyaves?

L'Aurea, plena de valor, es posà dreta de cop:

—Ment la Nuri, Blai... Quan tu vas parlar-me d'amor, cap home me n'havia parlat seriosament. Vaig escoltar-te lleialment, creguda que el meu afecte per tu era amor... Tant és així que vingué aquest home, aquest amic teu...

El senyor Baldragues sentí un calfred; provà de marxar, però En Blai li endevinà l'acció i el retingué.

—...Vingué aquest home i censurà que t'escoltés, i li vaig dir, sortint-me ben bé del cor, que et preferia a molts joves que m'havien parlat...

—Ah, tu, de més a més, en contra meva! Espera, espera, no et moguis, que aquesta nit passarem comptes tu i jo!

—Després—seguí l'Aurea, resolta a dir tota la veritat de la seva ànima—he seguit estimant-te, fins que un home s'ha travessat en el meu camí...

—Ferran!—declarà la Nuri, fredament.

—Sí, Ferran, que avui, aquesta mateixa tarda, m'ha confessat que m'estimava, a mi i no a tu, Nuri, perquè vosaltres anaveu a casar-vos per diner, per aquest diner que el joc se t'ha endut, Blai... Tu ho has volgut, Nuri. Jo diré tota la veritat... Heu viscut enganyant-vos... Tu, Blai, aquesta tarda ho he sabut, vares combinar el casament d'En Ferran i la Nuri sense preocupar-te de si s'estimaven, sinó de la teva llibertat, perquè em pretenies. I tu, Nuri, acceptares la farsa de la boda, per no perdre el teu benestar...

La Nuri acotà la testa. L'Aurea, en el fons, deia la veritat.

—I En Ferran, ara que està disposat a treballar, recapta el seu dret d'estimar lliurement... I, sí, Blai, sí, estimo a En Ferran, però ets tu, després de la mare, el primer que ho sap... Jo mateixa no ho creia fins aquesta nit en què cada paraula del tenor m'entrava en el cor, i m'alucinava, embriagant-me d'amor...

—No dius que En Ferran t'ha declarat el seu amor aquesta tarda?

—Sí, però jo no li he donat cap esperança... Ets tu el que has precipitat aquesta confessió... Val més avui que demà!

—Ja saps que no té on caure's mort?

—No sé res d'interessos, ni m'importa! Era més feliç jo amb la capsa de la modista al braç, amb els meus vestits alegres i virolats de mussolina, que no pas amb tantes sedes que m'ofeguen...

En Blai estava confós. Guaità a la senyora Tecleta:

—Tu, tu li hauries d'aconsellar que m'acceptés! És clar, amb egoisme de mare!

—Ets injust... Què em demanares tú?—féu, dolguda, la senyora Tecleta, per bé que satisfeta d'aquell final que li era com una revenja espiritual.

—Blai, no ofenguis a la mare... Ella fou l'única que amb tota serenitat em féu notar els teus anys i les teves nafres. Jo no

FACÈCIES D'ACÍ I D'ALLA

ELS CAVALLERS DE MALTA

Els cavallers de Malta han jugat un gros paper en la història de la guerra dels catòlics contra l'heretgia. La institució fou fundada pel marxant Gran Tunc i alguns cavallers mutilats de la banda d'En Pere l'Ermità i Godofred, dedicant-se a actes de noble caritat. Però en ésser electe gran mestre de l'ordre En Ramon del Puig, aquest, esperit bellicós, els convertí en soldats de la Fe.

En lloc de guarir malalts, bastiren fortaleses, adoptant la bandera roja amb una creu blanca, que fou durant segles la seva senyera.

A la fi del segle XVIII, l'ordre ha vist minvar el seu poder temporal i el seu antic esplendor. Hi ha actualment dues categories de cavallers. Els "cavallers de Justícia", que són cent per tot Europa. Han de posseir vuit quarters de noblesa, fan un noviciat de deu anys i pronuncien vots monàstics. Els membres "d'honor o devoció" són un miler: també han de fer llurs proves de noblesa.

Els actuals cavallers de Malta tenen un palau a Roma, en la via Condotti, i una església: Santa Maria de l'Aventí, on hi ha les sepultures de molts dels grans priors de l'Ordre. Les insígnies consisteixen en una creu de Malta en or, esmaltada de blau, portada en cadena o bé al trau de les solapes.

PREVISIÓ

—Es veritat que nosaltres som fets de pols, senyor mestre?

—Sí.

—I els negres, també?

—Sí, però aquests són fets de pols de carbó.

A L'ESCOLA

—Anem a veure: quina fou la principal desfeta de Napoleon?

El deixeble calla.

—Sí, home, la de Wa...

—Wa... Wa... Sí, ja sé! La de Water-Closet!

TAMBÉ TREBALLEN LES REINES

I si no treballen sempre, podrien fer-ho moltes, en cas de necessitat. Així, per exemple, Elisabeth, la reina dels belgues és doctoressa en Medicina. La reina mare de Romania, és una escriptora notable que ha fet ben remarcable el seu pseudònim Carme Sylva. Ultra això, podria ésser professora d'idiomes, de taquigrafia i de piano. La reina Maria d'Anglaterra és una excellent cosidora i habilíssima en la cria de bestiar. Guillemna d'Holanda, és una gran coquesa. I Maud, de Noruega, un autor dramàtic eminent—signa Graham Lving—, sap relligar, sap fer capells i sap fer punt de mitja admirablement.

PARRICIDA

—Sí, estimada meva... Aquest criminal ha fet morir de pena a la seva mare!

—I quants anys tenia la pobra?

—97.

BON VI

Un senyor presumit, convida a un amic a beure un gotet de vi, d'un vi que té vuitanta anys.

—Què et sembla, amic, el vi aquest?—pregunta el senyor, mostrant l'ampolla.

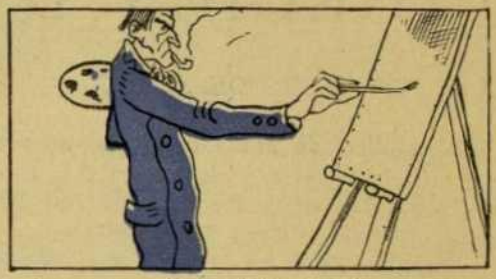
—Que ha crescut molt poc per l'edat que té.

Tip. Occitània - Mallorca, 410

EL QUADRO DE PREU

– Pinti'm un quadro bonic,
que es vegi bé que sóc ric!

– Què diables pintaré
que al senyor li sembli bé?

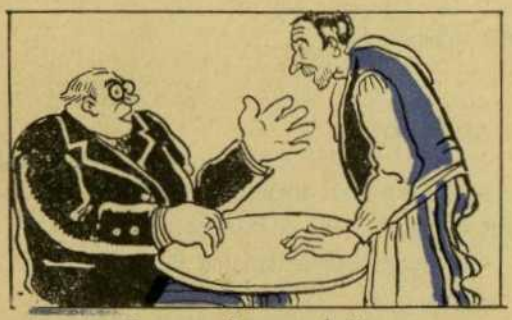

– Una llebre, fruites, mel...
– Uix! Que pobre! – Déu del cel!

– Que no és un quadro de preu?
No va a plaça pel que es veu!

EL DOL SOBTAT

– Em portarà un got de llet
Que em deixi ben satisfet.

– Senyoret! La esposa... – Sí!
– Ara acaba de morir!

– Tregui la llet!
Cafè sol,

perquè, sap?
Estic de dol!